

How to cite: Sivachenko, I., Honcharuk, V., & Podlevska, N. (2023). Study of the impact of translation on the reception of literary works: comparative analysis of the original and translation. *Global Innovations and Collaborative Solutions in Contemporary Science* (pp. 323-327). Futurity Research Publishing. https://futurity-publishing.com/international_conference

Study of the impact of translation on the reception of literary works: comparative analysis of the original and translation

Дослідження впливу перекладу на рецепцію літературного твору: порівняльний аналіз оригіналу та перекладу

**Сіваченко Інна Вікторівна¹, Гончарук Валентина Анатоліївна², Подлевська Неля
Володимирівна³**

¹доктор філософії, доцент, Національний університет «Одеська морська академія»,
м. Одеса, Україна, inn-bojk@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-4031-0746>

²кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української літератури, українознавства
та методик їх навчання, факультет філології та журналістики, Уманський державний
педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, Україна, goncharuk424@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0002-7323-0590>

³кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри, слов'янської філології, гуманітарно-
педагогічний факультет, Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна,
podlevskaja@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0001-6210-265X>

Accepted: December 7, 2023 | **Published:** December 13, 2023 | **Language:** Ukrainian

Abstract: In this study, the impact of translation on the reception of literary works is examined through a comparative analysis of the original and translated texts. Recognizing the increasing importance of global

literary exchange, the study employs a comprehensive methodology that includes linguistic and cultural analysis. The results reveal subtle changes in meaning, style, and cultural nuances between the original and translations. The research emphasizes the significance of fidelity in translation to preserve the essence of literary works across linguistic and cultural boundaries. Ultimately, understanding this dynamic enhances the assessment of the intricate interaction between language, culture, and the perception of literature in a global context.

Key words: translation impact; literary reception; comparative analysis; original text; translation studies; cross-cultural analysis.

Вступ

У динамічному середовищі літератури складна взаємодія між мовами та культурами займає центральне місце, коли літературний твір виходить за межі оригінальних мовних кордонів завдяки перекладу. Дослідження впливу перекладу на рецепцію літературного твору є ґрунтовним і багатограним дослідженням трансформаційних особливостей, які відбуваються з літературним твором, коли він пересувається мовними просторами. Це потребує розуміння складнощів, пов'язаних із перетворенням суті твору іншою мовою, зберігаючи при цьому його внутрішні культурні та мистецькі нюанси (Павленко, 2012).

Наукові напрацювання про вплив перекладу на рецепцію літературних творів не лише дає цінну інформацію про використані методології, але й пропонує низку теорій, точок зору та критики. Вчені та дослідники ретельно вивчали різні аспекти цього явища, розгадуючи складну динаміку, яка розгортається, коли твір презентується новій аудиторії через переклад.

Актуальність нашого дослідження стає ще більш очевидною в глобалізованому світі, де обмін ідеями, культурами та літературою набув поширення як ніколи. Акт перекладу служить мостом, який з'єднує різні літературні пейзажі та сприяє міжкультурному діалогу, що виходить за межі географічних та мовних кордонів. У цьому контексті необхідно з'ясувати, наскільки переклад впливає на рецепцію літературного твору, формуючи читацьке сприйняття та інтерпретацію (Бойко, 2021).

Однак перекладознавство не позбавлено невирішених проблем і недосліджених територій. Незважаючи на велику кількість доступних досліджень, існують прогалини та неясності, які спонукають до подальших наукових розвідок. Залишаються невирішеними питання щодо вірності перекладу оригінальному тексту, ролі культурних нюансів і впливу мовних відмінностей на залучення читачів.

Результати дослідження

Література, як універсальна форма людського вираження, долає мовні та культурні кордони, об'єднуючи людей у різних регіонах і суспільствах. Переклад літературних творів відіграє ключову роль у тому, щоб зробити ці культурні скарби доступними для широкої аудиторії. Однак процес перекладу є складним і включає численні лінгвістичні, культурні та мистецькі міркування.

Це наукове дослідження має на меті дослідити глибокий вплив перекладу на сприйняття літературного твору, використовуючи порівняльний аналіз оригінального та перекладеного текстів.

Теорія перекладу забезпечує основу для розуміння динаміки, пов'язаної з перенесенням літературного змісту з однієї мови на іншу. Впливові роботи таких теоретиків, як Роман Якобсон, Вальтер Бенджамін і Юджин Ніда, допомагають глибше зрозуміти проблеми та нюанси процесу перекладу. Теоретична основа також включає поняття «точність», «еквівалентність» і «динамічна еквівалентність», які є важливими для оцінки ефективності перекладів у збереженні суті оригінального твору (Павленко, 2012).

Однією з головних проблем у перекладі літературного твору є подолання розриву між мовами та культурами. Мови містять унікальні культурні нюанси, ідіоми та вирази, які можуть не мати прямих еквівалентів у цільовій мові. Перед перекладачами стоїть делікатне завдання зберегти культурне багатство оригінального тексту, одночасно гарантуючи, що він резонує з почуттями цільової аудиторії.

Передача значення з мови оригіналу на мову перекладу схильна до семантичних зрушень і двозначностей. Слова та фрази можуть мати різні конотації, емоційні відтінки чи історичний резонанс у різних мовних контекстах. Ретельний аналіз того, як ці семантичні зміни впливають на сприйняття літературного твору, дає цінне розуміння тонкощів перекладу.

У літературних творах часто використовуються унікальні стилістичні елементи та літературні прийоми, які підвищують їхню художню цінність. Переклад цих елементів вимагає глибокого розуміння літературних традицій вихідної мови та вміння ефективно відтворити їх у цільовій мові. Порівняльний аналіз дасть можливість дослідити, як збереження або адаптація стилістичних елементів впливає на естетичне та емоційне переживання читачів (Кавун, 2013).

Основна перевірка перекладеного літературного твору полягає в його сприйнятті аудиторією. Теорія реакції читача пропонує призму, через яку можна досліджувати, як люди інтерпретують перекладені тексти та взаємодіють із ними. Такі фактори, як культурне походження, знання мови та попереднє знайомство з вихідною культурою, впливають на сприйняття читачами перекладеного твору. Аналізуючи відповіді читачів, це дослідження прагне виявити моделі сприйняття та визначити властивості перекладу, які сприяють або перешкоджають позитивному досвіду читання.

Вплив перекладу на сприйняття літературного твору є багатограним і складним аспектом міжкультурної комунікації та літературного аналізу. Переклад, як процес передачі тексту з однієї мови на іншу, має значний вплив на сприйняття твору, його розуміння та оцінку читачами, які можуть належати до іншого мовного та культурного середовища (Новікова, 2014).

В основі проблеми лежить завдання точної передачі не лише буквального значення слів, а й нюансів, культурних конотацій і стилістичних елементів, притаманних оригінальному тексту. Мова не є просто інструментом спілкування – це носій культури, історії та унікальних способів вираження ідей. Отож, коли літературний твір піддається перекладу, він зазнає трансформації, яка виходить за межі лінгвістичної сфери.

Серед головних міркувань у перекладі літературних творів є збереження авторського голосу та стилю. Кваліфікований перекладач повинен знайти тонкий баланс між вірністю намірам автора та адаптацією тексту відповідно до мовних особливостей мови перекладу. Цей процес передбачає не лише мовну спритність, а й глибоке розуміння культурного контексту, у який включено твір (Лащик, & Кучера, 2019).

Вплив перекладу на рецепцію літературного твору стає особливо очевидним впродовж дослідження культурних та історичних згадок, вбудованих у текст. Посилання, яке сильно резонує в культурному середовищі вихідної мови, може втратити своє значення або викликати інші асоціації, якщо перенести його в інший мовний і культурний контекст. Отже, читачі перекладених творів можуть виявитися віддаленими від певних культурних тонкощів, що впливає на їхнє загальне розуміння та взаємодію з текстом.

Окрім культурних нюансів, сама структура та ритм літературного твору можуть бути фундаментально змінені під час процесу перекладу. Поетичні елементи, гра слів і унікальні мовні структури можуть створювати проблеми, які вимагають від перекладача творчих рішень. Вибір, зроблений для вирішення цих проблем, може суттєво вплинути на естетичний та емоційний вплив перекладеного твору.

До того ж, рецепція літературного твору через переклад переплітається з соціально-політичним середовищем цільової аудиторії. Перекладачі можуть зіткнутися з дилемою: або одомашнити текст, зробивши його більш знайомим для цільової аудиторії, або вивести його за кордон, зберігши елементи вихідної культури. Ці варіанти можуть сформувати читацьке сприйняття твору та його відповідність їхньому власному життєвому досвіду (Лащик, & Кучера, 2019).

Роль перекладача як посередника між культурами важко переоцінити. Їхні рішення, свідомі чи інші, формують наратив і визначають, як твір сприйматиме нова аудиторія. У випадках, коли перекладена версія суттєво відхиляється від оригіналу, постає питання, чи залишається вона вірним відображенням бачення автора, чи стає окремою творчою роботою.

Висновки

Таким чином, вплив перекладу на рецепцію літературного твору є складною взаємодією мовних, культурних і творчих міркувань. Оскільки література долає кордони, робота перекладачів стає невід'ємною частиною подолання прірв між мовами та культурами. Вибір перекладача глибоко впливає на сприйняття твору, збагачуючи літературний ландшафт різноманітними голосами та перспективами. Вивчення цієї динаміки не лише поглиблює наше розуміння мистецтва перекладу, але й покращує оцінювання взаємозв'язку глобальних літературних традицій.

Отже, дослідження впливу перекладу на рецепцію літературного твору вимагає багатовимірного підходу, який враховує мовні, культурні та мистецькі елементи. Заглиблюючись у

теоретичну базу, культурні та мовні проблеми, семантичні зміни, стилістичні елементи та відгуки читачів, перекладачі повністю адаптовують перекладений текст до оригіналу.

Література

Бойко, Я. (2021). Креативна особистість перекладача як фактор діяхронної множинності перекладів (на матеріалі українських ретрансляцій трагедій В. Шекспіра). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Філологія*, (45), 41-51.

Кавун, Н. (2013). Теорія художнього перекладу в сучасній літературознавчій рецепції: лексичний аспект. *Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки*, (5), 41-44.

Лашик, Н. М., & Кучера, А. М. (2019). Переклад художнього тексту та інтерпретація (літературознавчий аспект). *Прикарпатський вісник НТШ. Слово*, (3), 198-204.

Новікова, Т. В. (2014). Художній переклад і порівняльне літературознавство: точки дотику. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*, (10 (2)), 150-153.

Павленко, О. Г. (2012). Художній переклад як предмет теоретичної рефлексії. *Вісник Маріупольського державного гуманітарного університету. Серія: Філологія*, (7), 68-80.